

Dienstvakwerk

drs. F. Matser – kolonel van de militair psychologische en sociologische dienst*

Zoals u weet trekt slecht nieuws vaak meer aandacht dan goed nieuws. De laatste categorie wordt soms zelfs helemaal niet opgemerkt, en dat is jammer. Zo af en toe doen zich namelijk geweldige positieve gebeurtenissen voor in onze organisatie. Niet altijd krijgen deze organisatorische zegeningen voldoende ruchtbaarheid. Ik wil graag van deze column gebruikmaken om zo'n briljante ontwikkeling binnen onze organisatie onder uw aandacht te brengen.

Een verandering die de afgelopen jaren eindelijk te geruisloos aan ons allemaal is voorbij gegaan. Een gebeurtenis die het complete scala aan ondoelmatigheden bij de landmacht grondig en met wortel en tak heeft uitgeroeid en de potentie heeft dat ook breder binnen heel defensie te doen. Het gaat dan om een idee dat even simpel als briljant is en waarvan nog dagelijks duizenden dankbare militairen de vruchten van plukken. U raadt het al, het betreft de invoering, enige jaren terug, van een nieuw en briljant concept: het dienstvak van de logistiek.

Om dit voor de lezers van buiten de Koninklijke Landmacht even in beeld te brengen: de landmacht is verdeeld in een lapjesdeken van mensen met een gelijksoortige opleiding of werkveld: de wapens of dienstvakken, iedere met aan het roer een primus inter parus: het wapen- of dienstvakhoofd. Dit vertrouwde concept is ook bekend bij de andere krijgsmachtdelen en dus lijkt mij een nadere toelichting overbodig.

Het wapen- of dienstvak(hoofd) was in het grijze verleden traditioneel een belangrijk instrument bij de opleiding, saamhorigheid,

* Op deze plaats vindt u afwisselend een bijdrage van commodore E.J. Oliemans en kolonel F. Matser, beide werkzaam bij het Commando Dienstcentra (CDC).

vorming en traditiebeleving. Maar ook bij de functietoewijzing en loopbaanadvisering spelen ze traditioneel een belangrijke rol. Enige jaren terug verkeerden enkele van deze dienstvakken binnen de landmacht echter in een desolate toestand. Stuurloos waren ze, met name binnen het logistieke vakgebied. Geen enkele samenhang was er te vinden tussen hun onderlinge activiteiten. Haat en nijd waren aan de orde van de dag.

Legio waren ook de problemen bij functietoewijzingen; met name binnen de zielsverwante dienstvakken van de Intendance, de Militaire Administratie, de Aan en Afvoer Troepen (AAT), de Geneeskundige Troepen en de Technische Dienst (TD).

Zo kon niet anders dan met ongelofelijke administratieve inspanningen de functie van commandant van een bevoorradingspeloton of compagnie (het traditionele domein van de intendance) worden toegewezen aan een officier van de AAT of de Geneeskundige Troepen. Nog moeilijker was het om een sergentsmajoor monteur te plaatsen als verpleegkundige, of een administrateur als tandartsassistent. Terwijl dit nu juist belangrijke doelstellingen waren van een flexibel personeelsysteem. Niet dat het vaak voorkomt natuurlijk, maar een kniesoor die daarop let.

Gelukkig werden de talrijke signalen van de werkvloer – waarbij met name korporaals en onderofficieren veelvuldig klaagden over de weinig flexibele en onoverzichtelijke, niet samenhangende dienstvakstructuren – goed opgepikt door de hogere dienstvakleiding. Deze doortastende lieden volstonden dan ook niet met half werk. Een reorganisatie zonder weerga werd gestart om deze organisatorische tekortkomingen snel en zonder op de kosten te letten uit de weg te ruimen.

Er werden werkgroepen ingesteld en traditie-raden geraadpleegd. Na maanden vergaderen

kwam er een dik rapport. Al deze briljante geesten kwamen ten slotte op een even simpel als lumineus idee. We heffen vijf bestaande dienstvakken op en brengen al deze mensen samen in één hecht, groot, doelmatig, strak georganiseerd superdienstvak: het dienstvak van de logistiek. Eureka! De zegeningen zijn immers talrijk. Interne grenzen vervagen, militairen die jarenlang vijanden van elkaar zijn geweest vallen elkaar huilend van vreugde in de armen. Functietoewijzingen kunnen rimpelloos plaatsvinden en iedereen is met een pennenstreek multi-inzetbaar.

Mensen zonder visie beweren wel eens dat er natuurlijk wel een ietsiepietsie verschil blijft tussen de mensen met, zeg, een technisch opleiding of een verpleegkundige. Maar dat is natuurlijk onzin. De één sleutelt aan auto's, de ander aan mensen; maar in de grond zijn dat onbelangrijke verschillen. Het proces is immers hetzelfde. Kapotte auto's gaan naar een monteur, die repareert ze en dan worden ze weer ingezet. Als u 'auto's' door 'mensen' en 'monteur' door 'dokter' vervangt, blijft de administratieve organisatie immers volstrekt gelijkbaar.

Om het personeel dat verknocht is aan de minuscule verschillen desondanks de vereiste nazorg te geven, zijn er gelukkig binnen het dienstvak van de logistiek vijf nieuwe regimenten opgericht, zodat ook ruimte wordt geboden aan de noodzakelijke vakbroederen zusterlijke kletspraat en traditiebeleving in engere zin. Een en ander ter voorkoming van het bekende PDSS (Post Dienstvak Stress Syndroom).

Nu zijn er minder intelligente en kwaadsprekende lieden die spreken van het '1+1=3 concept'. Ze beweren dat er in plaats van vijf dienstvakken nu zes zijn gekomen. Maar dat is natuurlijk onzin. Bovendien wijzen sommige kniesoren op het feit dat van 15.000 militairen

de uitmonsteringen op hun uniformen en barretten vervangen moeten worden door niet één, maar vijf verschillende nieuwe – door het kleine formaat nauwelijks herkenbare – insignes en dat, omdat de oude dienstvakken als regimenten voortleven, er toch bar weinig is veranderd.

Er waren zelfs pietluttin die het niet leuk vonden om het donkerrode, groene, of blauwe ondergrondje te moeten wisselen voor het dynamische eenheidsgeel. Maar deze mensen snappen de essentie van deze briljante zet niet.

Gelukkig pikken sommige organisatiedelen de geleerde lessen wel op. Zo'n voorbeeld is het arbo-vakgebied. Zo werd na twee jaar vergaderen in diverse werkgroepen met als doel te komen tot de oprichting van één defensiebrede arbodienst, krachtig besloten tot de enige logisch en juiste keuze: naast de drie bestaande arbo-diensten van de KL, KM en KLu een nieuwe vierde arbodienst op te richten. Kijk, dat is nu snel oppikken van nieuwe ideeën en meegaan met je tijd.

Sufferds die roepen dat het nu juist tijd wordt om krijgsmachtdeeloverstijgend specialisten samen te voegen zonder allerlei kunstmatige verschillen, begrijpen de essentie niet.

Het idee dat je misschien beter verwante ondersteunende specialisten, zoals medisch personeel, juristen, psychologen en economen vanuit de krijgsmachtdelen kunt samenvoegen dan verschillende vakspecialisten binnen één krijgsmachtdeel, doet de pluriformiteit van onze mooie organisatie geen recht. Ik stel dan ook voor de uitvinders van het 1+1=3 concept rijkelijk te overladen met beloningen, gratificaties, onderscheidingen, enzovoort. Het gerucht gaat dat er al aan één standbeeld wordt gewerkt. Maar het zullen er wel meer worden. Mijn zegen hebben ze. ■